Ч. 93 (13.991). Львів, вівторок 9. квітня 1935. Pocztowa opłatę opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504·060. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Приписує Америці нещастя Европи.

НЮ ЙОРК, 29-то березня. (Вл. кор.) До Ню Йорку приїхала з Европи Сара Вамбо, американська письменниця, що від Ліги Націй була приділена до плебісцитової комісії в Сарщині. Вона висловилася перед репортерами про положення в Европі так: „Смішно думати, що Америка може не мішатися в европейські справи. Наші інтереси тепер тісно звязані з европейськими і ніхто з тих, що думають про можливість европейської війни, не допускає невтральности Америки". На її погляд теперішня важка атмосфера в Европі витворилась через невдачу розбройної конференції. А невдачу ту треба приписати Америці тому, що вона не належить до Ліги Націй. Через невдачу Ліги Націй прийшли на Европу ріжні нещастя, як ось теперішне положення. Спеціяльно винні в тому нещастю ті, що недопускають Злучених Держав у члени Ліги. А це є група сенаторів у Вашинґтоні, що живуть іншою епохою і не розуміють духа часу — думає Сара Вамбо.

Каже, що Отто стане цісарем Австрії за 2 роки.

НЮ ЙОРК, 27. березня. (Вл. кор.) Домініканин Вінцентій Донован, католицький проповідник і письменник, вернувшися щойно з Европи, де брав участь у міжнародній комісії для ревізії богослужби Домініканського чину. В розмові з репортерами він сказав, що Австрія стане монархією в недалекому часі, бо 75 відс. тамошнього населення бажають собі постійного уряду, а таким може бути лиш монархістичний уряд. Претендент до австрійського престола, Отто Габсбурґ має вигляди на сильну підтримку Франції, Вел. Британії та Італії і займе престіл до двох літ. — О. Донован високо цінить Мусолінія, зате критично ставиться до Гітлера. Каже, що німецьким релігійним чинам грозить вигнання з Німеччини кожної хвилини за опір проти нацистів.

Литовський протест у Берліні.

Литовський посол у Берліні д-р Сулі передав ноту свого уряду у міністерстві закордонних справ з протестом проти вмішування Німеччини до внутрішних справ Литви. Литовський уряд заявляє, що німецька преса і радіо ведуть систематичну пропаганду проти Литви. Далі протестує проти демонстрацій перед литовським посольством у Берліні і литовськими консулятами у Німеччині, які уладжено негайно після присуду на мемельських німців у Ковні. Врешті нота згадує, що в Тільзіті поліція переводить масові ревізії й арештування серед литовців німецьких громадян, яким теж побивано вікна.

Перед важною нарадою британійського кабінету.

ЛЬОНДОН, 8. 4. ПАТ. Мін. Іден мусить залишитись у ліжку. Лікарі ствердили ослаблення серця внаслідок перетомлення. Після місячного відпочинку мін. Іден покине ліжко. Вчора відвідали мін. Ідена прем. Мекдональд. Мін. Іден не буде на нинішнім засіданні кабінету, звіт за нього зложить мін. Саймон. Від нинішнього засідання преса сподієтьcя дуже багато. Заповідає, що британійський уряд вирішить дві справи: чи має далі посередничати між державами, чи прилучитись до союзників. Преса сподіється, що уряд стане на першім становищі. Від висліду нинішнього засідання кабінету залежить теж, чи Мекдональд поїде до Стрези. Одначе тому, що мін. Іден нездужає, дуже можливе, що прем. Мекдональд таки поїде з мін. Саймоном до Стрези.

Фінансова афера у Брюсель.

ПАРИЖ, 8. 4. ПАТ. Преса повідомляє з Брюсель: Фінансовий відділ брюсельського прокураторського уряду переглядаючи білянс гіпотечної каси, ствердив, що багато позицій білянсу дуже сумні. Слідство виявило, що нема багато важних документів. У доходах багато позицій було фальшивих. Виявилося, що гіпотечна каса давала за високі позички. На приказ прокураторя поліція арештувала директора каси. Недобір сягає 20 міліонів франків.

Затіснювання приязни Японії з Манджу-Ко.

З нагоди приїзду до Токіо цісаря Манджу-Ко Кан-Те цісар Японії видав великий бенкет. Під час бенкету мікадо сердечними словами привитав свого гостя. Цісар Кан-Те заявив, що Манджу-Ко буде вірним союзником Японії і збереже завжди вірність до Японії. Союз між Манджу-Ко і Японією непорушний та причиниться до вдержання миру в східній Азії і в цілім світі. Столиця Японії Токіо потопає у морі світла. Пошта видала спеціяльні марки. На всіх будинках і домах повівають державні прапори і написи. Часописи видають раз-у-раз надзвичайні видання. З цілого краю напливає до столиці юрба цікавих японців. Перед палатою, де замешкав цісар Манджу-Ко збираються непроглядні маси народу. Тріюмфальні луки прикрашені японськими і манджурськими державними прапорами.

Перед вирішним боєм з китайськими комуністами.

Рейтер повідомляє з Гонґ-Конґу: Марш. Чан-Кай-Шек підготовляється до головного бою з китайськими комуністами коло міста Квай-Янґ, в провінції Квай-Чав. Марш. Чан-Кай-Шек сподіється, що цей бій матиме вирішне значіння. Його армія начислює 75.000 вояків, комуністична армія 50.000 вояків. У дотеперішних боях згинуло по обох боках тисячі вояків.

Колірові війська в Ельзасі.

Французька військова влада постановила скріпити охорону східних кордонів Франції. До Горішнього Ельзасу над швайцарський кордон вислала сильні відділи кольоніяльних військ, марокканців і сенегалійців.

„Базлер Національцайтунґ" повідомляє, що в горах на Кемберґ Гарвт і в горішній частині долини Іллу в лісах, куди залюбки виходили мешканці Базелю на прогульку, розложено великі намети. Що кількасот кроків стоїть вартовий з крісом з насадженим баґнетом. Марокканці замісць баґнетів мають великі ловецькі ножі. Військові вантажні авта возять харчі й вутілля, зареквіровані в околиці. Піонірі будують на горбах і захованих заглибинах землянки-захисти проти бомб і газу.

Анґльо-московські переговори і московська небезпека.

Женева, 2. квітня 1935.

Европа вступає в нову, можливо вирішальну та в усякому разі дуже небезпечну стадію свого політичного розвитку. Формально сучасні політичні відносини між великими державами Европи будуть означені у Стрезі, але їх обриси зазначились досить виразно вже тепер.

Коли лаконічність повідомлення сера Джона Саймона про анґльо-німецькі переговори в Берліні викликала деяке невдоволення у журналістичних колах Женеви і подекуди взагалі в Европі, то докладні комунікати про анґльо-московські переговори в Москві не полишають справді нічого до бажання.

Істотним в одному та другому комунікаті є ствердження, що між Льондоном та Берліном є поважні ріжниці в поглядах, та що між Льондоном та Москвою істнує згідність поглядів. Хоч це ствердження дуже загальне, а проте досить цікаве. Однозгідність поглядів між Льондоном та Москвою зводиться до того, що в Льондоні деякі політичні кола вважають поважні зміни у відносинах між великими державами в сучасний момент небезпечними для европейського миру, і тому небажаними, а в Москві гадають, що час для рішучого наступу на Европу в цілях що найменше реставрації старої Росії ще не прийшов, тому вдають засадничий пацифізм.

Оскільки льорд Іден вірив пацифістичним запевненням московських можновладців, чи робив в Москві добру міну до злої гри, ствердити цього не можна. У всякому разі становище його в розмовах зі Сталіном, Молотовим та Літвіновим було нелегке, а видовище большевицьких олігархів, що співають гимн „Боже бережи короля", кузена якого вони вбили без суду, моглоб справді зворушити не лише льорда Ідена.

Щодо інших аргументів, якими вони переконували представника Анґлії, то їх подає балакучий п. Радек у величезній статті в двох числах „Ізвестій". Основна теза цих аргументів та, що Анґлію, якій загрожує не тільки Німеччина, але і Японія, а при нагоді навіть Америка, може урятувати лише приязнь СССР. Ціна за це розмірно дуже невелика: „Для цього треба лише, щоб Великобританія **не перешкаджала** (Підкр. „Ізв.") тим народам, які шукають гарантії проти війни **в реґіональних пактах взаємної допомоги, що не виключають нікого.** Для цього треба лише, щоб **Анґлія беручи сама участь в подібних пактах, де вона безпосередньо заінтересована,** помагала творити **обруч, що не допускає зросту тенденцій розсадити мир.** Цим Анґлія найкраще послужилаб **своїм власним інтересам**".

А що буде, коли Анґлія буде розуміти свої інтереси інакше, як п. Радек, Сталін і Ко.? Буде зле: „300 тон вибухових речовин може скинути 150 бомбардових літаків за один рейд..." „Від Німеччини відокремлює Анґлію лише віддаль в 2 години". Що віддаль від Анґлії до Німеччини виносить також 2 год., та що Анґлію мають боронити фр. й італ. літаки на основі повітряної конвенції, про це п. Радек мов-

чить. Але він має і інші погрози для Англії, хоч і менше страшні.

Війни на сході по його думці льокалізувати не можна. „Цей схід, що тягнеться від Одри та Дуная до Владивостока, охоплює вже два континенти. Колиб війна розпочалась на такім просторі, то вонаб рішала про долю Азії і Европи“. Перемога Японії, пророкує пан Радек, попровадилаб до захоплення нею Китаю, а це знов довело би або до війни Америки та Англії проти Японії, або Англії та Японії проти Америки. „Відтягнення Англії та Америки на Далекий схід ізолювалоб Францію та поширилоб негайно війну на цілу Европу“, фантазує далі Радек. З тих його міркувань виходить, що він зовсім забув про плян пакту чотирьох великих держав Европи, не цілком чужий і деяким політичним колам Англії, що спершу мали намір запросити Німеччину на конференцію до Стрези. Можна думати, що і Японія поставилась би інакше до пляну далекосхіднього Льокарна та співробітництва з іншими великими державами в Китаю, колиб московські впливи там були виключені.

Таким чином булаб виключена й небезпека війни як в Азії так і в Европі. Булиб виключені й не уявлені, але дійсні небезпеки, що загрожують Англії з континенту. Найбільшою з них є сучасне панування большевицько-соціялістичного бльоку у Франції та заходи його та інших прихильників Москви в Парижі викликати за всяку ціну збройний конфлікт з Німеччиною, щоб знищити в ній національний соціялізм.

Про зріст большевицьких впливів у Франції пише між іншим париський кореспондент „Журналь де Женев“, не дуже приязно настроєний супроти Німеччини. Він скаржиться, що учительський склад у Франції пересяклий большевицькою пропагандою і має дуже злий вплив на молодь, з якої рекрутується військо. Частина французької преси скаржиться також гірко на большевицьку „пацифістичну“ пропаганду у війську, зазначуючи, що це ані трохи не відповідає засадам франко-совітської приязни та ослаблює французьке військо супроти Німеччини.

Нема найменшого сумніву, що московський уряд урочисто обіцяє припинити большевицьку пропаганду у Франції, як він обіцяє також Англії припинити пропаганду III. Інтернаціоналу в Шангаю та Гонконгу. Але ту свою обіцянку большевики дотримають напевне на свій привичний спосіб. Адже большевицько-соціялістичний бльок у Франції це організація „наскрізь французька“ і від Москви „незалежна“. Вона теж вартна для московських можновладців більше, ніж усі паперові пакти, ґарантії та умови з „буржуазними державами“ разом. Також і совітська частина Китаю в боротьбі проти Японії для Москви вартна більше, ніж усі умови про ненапад чи „обопільну підтримку“.

Поки істнує справді німецька барера між Московщиною та Францією, московські аґентури у Франції ніколи не виступлять отверто; але після воєнної поразки Німеччини, совітська република у Франції буде проголошена негайно. Тоді можуть дістати практичне значіння і теперішні обчислення пана Радека, скільки тон вибухових матеріялів зможе кинути на Англію збольшевізована повітряна та й морська фльота Франції.

Можна сподіватись, що англійські представники перебуваючи в Берліні та Варшаві довідалися докладно, чому сусіди СССР не мають найменшої охоти до пакту „обопільної підтримки“. Ці сусіди знають Москву краще ніж західні держави, відмежовані від неї Німеччиною. Вони мали нагоду до цього або зазнаючи довголітньої московської неволі, як Фінляндія та більша частина Польщі, або боронючись збройно проти московської навали, як Німеччина. Коли інші держави, як наприклад Литва чи Румунія, схиляються до думки про пакт з Москвою, то через те, що Литва має щастя не сусідувати безпосередно з Совітами, а Румунія так само як Чехословаччина вірить, що не прийдеться пускати червону армію на свою територію.

Найпильнішим завданням сусідів московської вязниці народів, особливо тих державних націй, що зазнали на власнім досвіді московської неволі, повинно бути співробітництво з поневоленими націями СССР. Ці колишні невільники Москви, тепер незалежні держави, повинні зрозуміти, що при тій катастрофі Европи, яку готує їй московський большевизм, буде поставлена на карту і їх державна самостійність. Ґарантією безпеки східньої Европи може бути лише визволення поневолених націй СССР.

М. Данько.

Росте Український Шпиталь!...

РЕФЕРАТ ДИРЕКТОРА НАРОДНЬОЇ ЛІЧНИЦІ, Д-РА ТИТА БУРАЧИНСЬКОГО, НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ 7. Ц. М.

Реферат д-ра Тита Бурачинського, про який ми згадували вчора у короткій згадці про пресову конференцію в Народній Лічниці, подаємо майже в цілості з огляду на його великі інформаційні вартости: в цифрах, прізвищах і датах зясований там той великий подвиг, яким безумовно є будова Українського Шпиталю, що находиться оце в останній стадії і жде помочі громадянства.

НАРОДИНИ ІДЕЇ І ПОЧАТОК БУДОВИ ШПИТАЛЮ.

Товариство Народня Лічниця, засноване якраз тому 32 роки, головно заходами першого її директора **д-ра Озаркевича** і завдяки жертвенности Митрополита, що відступив для неї безкорисно реальність, спершу у посідання, а від 1926 р. на власність. З початку працювали в ній на половину чужі лікарі і наші, зчасом відсоток українських лікарів більшає, а у вересні 1934 р. перестав ординувати останній лікар неукраїнець д-р Лянлав. Тепер працюють тільки свої лікарі, числом 14.

Кілька літ до війни д-р Озаркевич підніс думку, що амбуляторійне лікування, яке було головною агендою Н. Л., не вистарчає і подав думку будови шпиталю, що мав би зчасом стати завязком клініки. На ту ціль записав був перед війною бл. п. о. Залуцький ок. 15.000 корон, що проте здевалюувалися в часі війни. Після смерти д-ра Озаркевича у 1916 р. став директором „Н. Л.“ **д-р Дрималик**, що помер з кінцем 1920 р. У часах повоєнної руїни годі було і думати про будову. Коли після смерти д-ра Дрималика перебрав директуру **д-р І. Куровець**, Н. Л. мала ще і зобовязання. З ерою д-ра Курівця настали для Н. Л. інші часи: Він не лише зумів поставити ведення Н. Л. на високий рівень, але і підняв енерґічну пропаґанду будови шпиталю та заразом і підготовчу акцію до неї.

4 НЕОБХІДНІ ЧИННИКИ.

До здвигнення шпиталю треба кілька чинників: 1) Матеріялу хворих. 2) Лікарського і помічного персоналу. 3) Відповідного будинку, а 4) грошей.

1) Хворих маємо багато. У 1931 році було їх 11.194, які дістали 25.278 лікарських порад, у році 1932 було їх 10.011 та 25.050 порад, у 1933 р. 9.204 плюс 12.151 порад, у 1934 р. 10.355 плюс 16.393, разом 26.748 порад. Отже є з чого вибірати! По національности було українців 60 прц., поляків 30 прц., жидів 8 прц., інших (німці) 2 проц. Матеріял дуже багатий і багато буває цікавих випадків і для лікарської практики і для наукової обробітки! І хоча українські лікарі перетяжені безкорисною працею в Нар. Лічниці, та іншою громадською діяльністю, то проте в Лікарському Вістнику появилося вже чимало розвідок на основі досвідів, зібраних на матеріялі, що їх подає порадня Н. Л., як д-ра Дурделла, д-ра Курівця, д-ра Парфанович, д-ра Подолинського, д-ра Філяса і д-ра Т. Бурачинського.

КОГО ЛІКУЄ НАРОДНЯ ЛІЧНИЦЯ.

З яких кол рекрутуються хворі Н. Л.? Отже з якнайширших верств населення без ріжниці віри і національности. Добру одну пяту частину творить **шкільна молодь** від передшкілля аж до високих шкіл. Для тих шкіл, що не мають забезпеченої лікарської опіки, як школи У. П. Т., інші наші приватні школи, Духовна Академія і Торговельна Школа, Народня Лічниця є фаховою порадньою. Але з неї користають залюбки й учні **та студенти** державних шкіл. Н. Л. має обовязок лікувати **інвалідів У. Г. А. та вдови і воєнні сироти,** яких лікує також безплатно: Тут робиться і менші операції, числом до кількадесять річно, і тому, як бачимо зі звітів УКТОДІ, кошти лікування інвалідів не доходять до 1000 зол. річно (це тільки на ліки). Не треба думати, що питання лікування інвалідів це лише справа кількох літ. Адже і нині бачимо ще тут і там сині однострої польських повстанців з 1863 р. На жаль, не всі випадки можна тут оперувати (приклади з останніх місяців).

До наших клієнтів належать всякого роду безробітні та особлившою опікою тішаться **мистці й артисти театрів,** яким здебільша матеріяльно ведеться нині дуже погано і тому годі від них вимагати за лікування. Тут лікарі мають ту приємність, що можуть дати свій вислів пошани й адорації для мистецтва та бодай в частині заплатити мистцям борг, якого не хоче або не може сплатити їм наше громадянство. Якби відчинено наші архіви, то можнаб найти там найзнаменитші імена без ріжниці пола і звання.

ЛІКАРІ І ПОМІЧНИЙ ПЕРСОНАЛ.

Про другий чинник, тобто про лікарів, незручно лікареві багато говорити; скажу тільки, що бл. п. д-р Куровець мав деякий інтуїційний дар пізнавати людей, а він був у доборі своїх приятелів і співробітників дуже обережний. Його ідеєю було зібрати в Н. Л. штаб фахівців, щоби стояли на висоті і могли вести шпиталь так, щоби він не боявся суперництва з чужими подібними установами.

З помічного персоналу маємо досі не багато, бо це получене з коштами: Маємо гігієністку п. К. і сестру з чину Вінкентія Павльо. Ці сестри будуть і працювати у шпиталі, коли він буде готовий.

ЗБІРКА ФОНДІВ ТА КОШТИ БУДОВИ.

Побіч підготовчої акції присвятив був д-р Куровець багато праці на збірку фондів. Для зрозуміння його зусиль скажу, що у 1924 р., як він перебирав директуру Н. Л., вона мала довги. Колиж він приступив до будови у 1930 на 31. рік, Н. Л. мала вже і реальність і в грошах кругло 14.000 долярів. У тім міститься і дар Митрополита Андрея в сумі 5.000 долярів і придбання реальности як його дар. Митрополит присвячував Н. Л. багато опіки, він-же є її протектором. Тому не диво, що коли в 1930 р. зійшлися представники львівських установ для призадуми над тим, якби то звеличати ювилей Його 30-літнього перебування на митрополичому престолі, рішили однодушно, щоби таким живим памятником ювилею став шпиталь Народньої Лічниці ім. Митроп. Андрея. Заложено ювилейний комітет з еп. о. Бучком і през. В. Децикевичем на чолі, який взяв у свої руки пропаґанду і збіркову акцію.

Осінню 1930 р. почалася будова, що триває і досі. **На будову видано досі 408.770 зол. і 43 сот.** На пропаґанду (власні видання, листівки і т. д.) **16·584 зол. і 29 сот.** Разом досі **425.354 зол. і 72 сот.**

Як-же збиралося ті фонди? Н. Л. мала на початку будови 14.000 дол., себто 135.000 зол., з Америки прислано 5.500 дол., себто 50.000, збірка Ювил. Комітету дала 150.000, Фундація Арх. Ради Льв. 10.000 дол. — 70.000, це дає суму 405.00 зол.

На докінчення бракує нам ще ок. 60.000 зол., на уладження повне можна числити ок. 120.000. Отже на будову вийде кругло 500.000, а разом з уладженням весь кошт буде виносити **620.000 зол.**

(Докінчення буде.)

Заворушення селян у Нормандії.

У богатьох місцевостях Нормандії дійшло до великих селянських заворушень у приводу надмірних податків і масових податкових екзекуцій. Тисячі селян зривало зі скарбових урядів таблиці з державними гербами, які опісля демонстраційно спалювали прилюдно на площах. У кількох місцевостях дійшло до сутичок. Слабі поліційні відділи були безсильні супроти мас. Відносини далі напружені.

Смерть 34 осіб від гураґану.

НЮ ЙОРК, 8. 4. ПАТ. Стейти Алльбама, Міссісіпі, Фльорида і Тексас навістив гураґан, який спричинив великі шкоди. 34 особи згинуло. 100 осіб ранених.

Відгуки нападу посла М. Бачинського.

ВИСЛОВИ СПІВЧУТТЯ ДЛЯ РЕД. І. КЕДРИНА.

Вістка про брутальний вуличний напад посла ББ М. Бачинського на ред. І. Кедрина-Рудницького викликала серед львівського українського громадянства загальне обурення. В редакції „Діла“ зявився впродовж дня цілий ряд видних громадян, що особисто висловили співчуття ред. І. Кедринові. Зокрема письменно надіслали з цього приводу свої вислови співчуття і рівночасно осуд поведінки М. Бачинського Президія УНДО та президія Організації Українців м. Львова.

У листі Президії УНДО до ред. І. Кедрина читаємо м. і. таке: „З великою прикрістю довідуємося про вуличний напад на Вас Міхала Бачинського, посла й комісаря Народнього Дому. Є це тим прикріший випадок, що Ви потерпіли за виконування Вами важкого громадського журналістичного обовязку, маючи на увазі виключно громадське добро“.

Президія Організації Українців м. Львова, після гострого напятнування бандитської поведінки М. Бачинського, заявляє у своєму листі ось що:

„...Вам, ВП. Пане Редакторе, що виступали в українській пресі в обороні нашого національного майна та отверто пятнували руїнницьку господарку комісаря Міхала Бачинського, висловлюємо отсим повну пошану, довіря та співчуття“.

Довіря Українській Парляментарній Репрезентації.

В середу 3. квітня ц. р. у Сяноці на сходинах місцевого українського громадянства пос. д-р В. Загайкевич звітував присутнім діяльність Української Парляментарної Репрезентації та УНДО. Основніше спинився над справою територіяльної автономії для українських земель у Польщі, обговорив відому заяву голови УПР пос. д-ра Дмитра Левицького у соймі і становище українських послів підчас вирішування нової конституції в дні 23. березня ц. р. Приявні вислухали з великим зацікавленням вияснень пос. д-ра В. Загайкевича. Після того сен. *О. Кисілевська* поділилася своїми враженнями про інтенсивну працю по наших селах і взивала всіх до єдности. І хоч між присутніми були громадяни з різними політичними переконаннями, проте приявні одноголосно висловили довіря Українській Парляментарній Репрезентації і пос. д-рові В. Загайкевичеві, зокрема за їх дотеперішню діяльність.

Вияснення Головної Управи Р. Ш.

З огляду на те, що в одному львівському тижневику появилася нотатка „Учителя“, що невірно представляє і тенденційно насвітлює зарядження Президії Головної Управи Р. Ш. в справі виповідження служби всім львівським учителям Р. Ш. і службовикам Управи Р. Ш., Президія Гол. Управи Р. Ш. подає отсе вияснення до відома загалу громадянства:

Згадане зарядження Президії Головної Управи стоїть у звязку з ухваленням службової прагматики (службового договору), згідно з домаганням Загального Зізду Р. Ш. з 24. квітня 1933 р., висловленим у його 21. резолюції. Це вимагає розвязання дотеперішнього службового відношення і заключення нового, при чому якраз мусить попередити **формальне і своєчасне виповідження служби всім службовикам Р. Ш. у Львові** без огляду на літа їх служби.

До цього самого зарядження спонукали Президію Гол. Управи Р. Ш. ще й ухвала Гол. Упр. Р. Ш. з дня 7. жовтня 1931 р., як також ухвала Загального Зізду Р. Ш. з дня 25. грудня 1933 р., а саме уст. 1) і 2) 15. резолюції.

При цій нагоді Президія Гол. Управи Р. Ш. ствердже, що помиляється „Учитель“, пишучи: „...що не було випадку, щоб працівники Р. Ш. колинебудь з причин затягнених зобовязань процесувалися зі своїми працедавцями“, тобто Рідною Школою. На жаль — такі працівники були і є і саме з цього приводу, що колишні провідні чинники Р. Ш. не завсіди придержувалися строго законних формальностей при заключуванні та розвязуванні службових договорів. Рідна Школа в останніх роках у трьох випадках поносить з того титулу дуже прикрі наслідки.

Минається також з правдою „Учитель“, коли пише, що Гол. Управа „...**не дала досі ані одного сотика** (підчерк. „Учителя“) на Торговельну Школу у Львові“, бо згідно з правдою Гол. Управа дає Торговельній Школі не тільки свій льокаль, але й за П вчителів вже від ряду літ платить суспільне обезпечення і то лучно з тими пайками, що обовязані платити службовики особисто, а місячно воно дає поверх 200 зол.

ЗА ПРЕЗИДІЮ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ РІДНОЇ ШКОЛИ:

Ів. Галущинський вр. голова. **Д-р Мирон Коновалець** вр. секретар.

—o—

З відчитової салі.

Заходом „Т-ва письменників і журналістів“. Д-р А. Ластовецький: „ЧИ ПОДОРОЖ НА МІСЯЦЬ МОЖЛИВА?“ 7. ц. м. саля „Бесіди“.

Прелегент-фізик вибрав собі цікаву тему, що й досі залишилась у нашій уяві з молодечих літ, коли ми читали Жіль-Верневу, фантазію про подорож до місяця. Незвичайний розвиток техніки та фізичних наук дає привід до новинок у пресі новинок, що ось-такі-то вчені чи техніки поважно займаються проблемою подорожі до місяця, будують відповідні ракети, щоб туди дістатися, тощо. На основі таких ідей побудовані теж і ріжні фантастичні повісті.

Д-р А. Ластовецький звернув увагу на першу найбільшу перешкоду у „місячній мандрівці“ — гравітаційне ділання землі. Уелс порадив собі у повісті „Перші люди на місяці“ просто так, що герой повісти придумує субстанцію, яка звільняє людей від притягання. Сталева куля обложена цим „кеворитом“ могла полетіти на місяць. Подібний спосіб придумав і німецький письменник Лясвіц у повісті „На двох планетах“, де мешканці на Марсі вміють витворювати такі поля, де гравітація не ділає. Сучасна фізика вважає усунення гравітації утопією.

Врештою усунення гравітації спричинило би інші труднощі. Тіло викинене зі землі зі скорістю коло 12 км. на секунду ніколи вже на землю не вернулось би. При цьому ця скорість удесятеро більша від наших найшвидших стрілен (місяць віддалений від землі на 400.000 км.!). Якби техніка вже здійснила такі дуже швидкі стрільна, то люди, які сиділи би в них, не могли би витримати розгону. Проф. Рипін ствердив, що миші можуть витримати максимальне прискорення 58 м. на секунду, птахи 39 м.; а люди ще менше. Надзвичайне прискорення вистріленого стрільна не могло би тревати довше, як кілька секунд, щоб люди у стрільні не вмерли. Дуло гармати, яка висилала би стрільно на місяць мусіло би бути довге на 7200 км., щоб зміна скорости набою з зера на

СТ. ЛЕВИНСЬКИЙ.

Королева і чура.

У моєму житті ніщо замітніше не діється. Часом слухаю оповідань моїх товаришів; трагедії і незвичайні їх життя-буття наповняють мене шиним подивом. Від 26 літ я є службовиком одної з наших найдавніших інституцій. Назву цієї поважної установи волію тут промовчати. Невідомо вийти цих загальновідомих громадян до моєї особи, що може вплинути в декого сумнів або і критику? Отже від 26 літ життя моє майже не виходить поза цих кілька провулків старого Львова: Руську, Бляхарську, Вірменську, куди щоденно кілька разів топчу брук. Задовго дивлюся на сірі, змуршевілі будівлі цієї дільниці міста і думаю, що моє життя, як і їхнє, надто скоро, без радісно й безнадійно, вичерпується. У моєму вікуванні без блиску і тіни, насуплені брови мого директора, або печена гуска на столі у добросердої пані Марти, куди щоденно заходжу на обід, виростають до важливих життєвих подій. Мені весняний одяг або білет до театру це ті прикорінені стовпи, що значать віддалі року і показують прихід старости і смерти.

Тим нечі пригода, що про неї хочу тут згадати, розрослася на тлі мого одноманітного життя до надто великих розмірів. Почалося це років кому десять. Сьогодні пятидесятка виросла мені на плечі, тоді не мав я ще сорока літ.

Одного вечора вертався я, як звичайно, старими львівськими провулками до моєї хати. Була весна і я з правдивою насолодою думав про тепло моєї кімнати, про скромну домашню вечеру, спокійну лектуру щоденника. Самі старопарубоцькі, що їх я додержуюся досі. Я мешкав на третьому поверсі старої й обчімханої камяниці. Треба було пройти подвіря, щоби добитися до викривлених і сумрачних сходів. Я пройшов їх цього вечора, як завжди, спокійно відміряними кроками, зачинив за собою двері кімнати і зараз забрався до „прімуса“ і тарелів. Потім застелив серветою край стола і став смакувати яєшню і гарячий чай. „Якже зимно там, на дворі, і як приємно у затишній хаті“, думав я. З очами впертими у замерзлі вікна хати, спровола сьорбав я смачний, горячий чай.

Спокійний хід моїх думок прорвав несміли ливий стук у двері. Жив я самітно, відвідини друзів рідко водилися у моєму рівномірному, ніби механізм годинника, житті. Трохи нерадо підійшов я до дверей. Це була мала Міля, дівчинка з пральні. Стрілою проховзнулася вона біля мене і поклала на стіл пачку з біллям. Я перерахував усе дбайливо, написав посвідку, заплатив. Коли вручав Мілі гроші, запримітив, як тремтить вона не всьому тілі. Мовчки вказав я її місце біля печі, налив у склянку чаю і подав їй. Водила по хаті своїми великими, переляканими очима, а я, водночас складав білля до шафи. Педантерія була завжди одною з моїх найглибше закорінених звичок. Поскладавши все, зачинив я шафу і поклав ключик у кишеню.

— Зимно? — кинув я знехотя.

Стала енергійно перечити головою, хоч тремтіння не покидало її. Потім, знечевя, поставила склянку поруч себе на підлогу, згорнула у хустину решту білля, і заки я встиг оглянутися, шарнула, непопрощавшись, крізь двері.

„Дурна, мала Міля, — подумав я, — дика вона, як циганя“.

Але ще не встиг я додумати мою думку до кінця, коли почув як щось бебехнуло на сходах і зараз опісля вдалило мої вуха голосне ридання дитини. Прожогом кинувся я у двері. Кілька ступнів понижче моєї хати лежала у кутику Міля і верещала, що в неї було сили.

— Тихо! — пробував я заспокоювати її, — так сильно вдарилася?

Я підвів її на ноги. Затихла так скоро, як почала, як звичайно діти. Позбирала розкинене на сходах білля і кинулася мов куля вниз.

— Поволі! — кликав я їй вслід. Із першого поверху блиснули ще у мій бік її розумні очі щезли.

„Не мусіла сильно вдаритися“ — вирішив я і вже хотів повернути до кімнати, коли нараз відкрив у півсутінку сходів, щось біле, шматок паперу, здається, що валялося біля моїх ніг. Я підніс це і поклав у кишеню. „Певне згубила Міля, подумав я, але тепер уже не докличуся її“ Аж у хаті глянув я на найдений предмет. Це був лист або точніше, записка зложена у чвероро. На хребті виписана була адреса, ще й підкреслена:

„Д-р П. Левицький,
до власних рук.“

„Якже це, лист писаний до мене? — дивувався я, — Міля забула передати його мені? За будько мала!“

Почерк був мені невідомий. Взагалі рідко відбирав я листи, деколи від родини і то дуже рівномірно. „Чи би прачка допоминалася якоїсь обсурдної підвишки?“

Поквапно розгорнув я таємничу записку. Зміст був короткий, лапідарний:

„Зайдіть, будь ласка, у суботу на маскараду до Народнього Дому. Чекатиму Вас в 10½ год. ночі на кінці першої ґалерії.

До побачення,
Матильда“.

(Далі буде.)

12 км. відбулась дуже поволі. Герої Вернової повісти та повісти Жулавського „На срібнім гльобі“ повинні би згинути у стрільні зараз таки на самім початку лету.

Деякі вчені працюють над ракетами, які реагуючи на відповідні вибухові гази моглиб силою власної скорости відірватись від землі. Одначе техніка не має ще нині відповідного матеріялу на саму ракету ні відповідних матеріялів. Ракета з масою одної тонни мусіла би забрати вибухових матеріялів на 550 тонн.

Прегарно описана подорож ракетою на місяць у німця Гайля „Вистріл у всесвіт“. Нема тут ніяких неточностей з наукового погляду, тільки, що автор приймає вибухові матеріяли ще досі невідкриті.

Насуваються ще питання: як кермувати вистріленою ракетою і як поладнати температуру в ній. Бажаний напрям можна би осягнути т. зв. напрямними вистрілами, температура залежала би від тепляних промінів, що походять від сонця та землі і на це є рада. Із усіх даних можемо зробити висновок, що людство не скоро ще вибереться на місяць і може минуть іще століття, заки розвиток техніки дозволить на таку далеку прогульку.

Дуже цікавий відчит совісно підготовлений зібрав чимало слухачів.

Порозуміння у православній російській церкві в Америці.

НЮ ЙОРК, 29. березня. (Вл. кор.) Ґазета „Новое Русское Слово“ приносить допис з Дітройту про конференцію російських православних епископів, що там відбулася 25-го березня. На конференції еп. Адам Филиповський, що називає себе „Карпаторусским“, згодився приступити до спільної російської митрополії в Америці і за це йому віддали східну частину Пенсильвенії під юрисдикцію. Лишили також йому його імя „Карпаторусскій“ та в додатку ще признали архиепископом.

Єп. Адам Филиповський знаний із своєї праці для перетягання галицьких гр.-кат. церков на російське православя ще в передвоєнних часах. Після війни він попав у велику біду, бо православні церкви пороздітались. Щойно тепер, коли рос. православіє наново береться до наступу, Филиповський підносить голову.

„Доброго мають солтиса“.

(ІЗ СУДОВОЇ САЛІ В ГОРОДКУ.)

Дня 5. IV. в городськім суді у Городку відбулася розправа проти Йосифа Раіни, коменданта „Стшельца“ і нововибраного солтиса села Суховоля, городецького повіту. В тому селі від ряду літ незнані люди вичиняють ріжні бешкети, вибивають вікна в публичних домах, як школа і громадський уряд, а в останніх часах хтось розкинув коло місцевої кооперативи письма протидержавного змісту. По кожнім такім випадку мешканці того села бували арештовані на підставі конфіденціональних доносів особи, про котру ніколи не довідалися. А в 1930 р. по памятних подіях мешканці Суховолі мусіли оплачувати дуже довгий час нічних вартівників, двох місцевих латинників Йосифа Раіну й Івана Шаргута.

Щойно тепер довідалися суховольці від Івана Шаргута цікавих річей. Він та його жінка Марія зізнали обоє в суді на згаданій розправі, що Йосиф Раіна в осени 1930 р. сам намовляв їх, щоб разом з ним написали на місцевій школі ріжні підбурюючі слова, щоби в той спосіб спрямувати підозріння на українців, котрі будуть знов арештовані і через те влада зарядить дальший обовязок удержування варти. Лиш тому, що Шаргут і його жінка на це не згодились, не міг Раіна здійснити свого наміру.

Тепер відповідав Раіна за намову до проступку зі статті 147. к. к. Одначе суд по переведенні доказів постановив предложити акти прокураторові у Львові з огляду на можливість застосування в данім випадку амнестійного закону з 1932 р.

Українське життя у Кракові.

Загальний образ. — Праця по українських товариствах і студентство. — Серед студентських злиднів.

Про життя краківських українців у нас мало знають. Тому постараюся бодай у загальному його представити.

Живе у Кракові чимало українських родин. Є тут: професори університету, урядовці, підурядовці, робітники та студентство. Всі вони в чужому середовищі творять наче одну родину. Є тут такі, що забувають і звільна відстають від цієї родини, є теж і такі, що вже зовсім про неї забули, хоч ще не так давно — були великими „патріотами“.

Загал гуртується у ріжних установах, як от: „Просвіта“, „Рідна Школа“, Т-во Охорони Воєнних Могил, Відродження, Союз Українок та в церковних брацтвах. Студенти є членами чи не всіх тих установ. Найбільшим обеднуючим студентським товариством є „Українська Студ. Громада“ — товариство самодопомогове. Краків виїмково вибивається зпоміж інших середовищ тим, що студентство і громадянство взаїмно себе підпомагають і зі собою співпрацюють. Нема тут, на щастя, і таких міжусобиць та непорозумінь, як по інших місцевостях між одними та другими.

Пригляньмося тепер дещо ближче праці по громадянських та студентських товариствах в останніх часах. Візьмімо наперед Т-во „Українська Студ. Громада“. На жаль, нема тут тепер того життя, як минулими роками. Склалося на це багато причин. Наслідком відомих минулорічних подій у Кракові Виділ Студ. Громади здекомплетований і припинений університетською владою по нинішню днину. Є надія, що по Великодних святах справа Студ. Громади буде полагоджена. До того всього причинився ще й дуже малий приплив студіюючої молоді у високі школи в Кракові (від 1930 р. найменший приплив у цьому році).

Українське студентство, не маючи змоги працювати в свому Т-ві „Українська Студ. Громада“, зосередковує всю працю по таких установах, як: „Просвіта“, „Рідна Школа“, „Відродження“ й ін. Ось декілька образців із цієї праці за останній час. І так: 3. II. п. р. відіграно старанням аматорського гуртка комедію „Тітка“. 17. II. студентство святкувало роковини Крут. 24. II. відбулися звичайні загальні збори філії Т-ва „Просвіта“ при великій участи громадянства та студентства. Старанням Кружка „Рідної Школи“ в Кракові відбулися 3. березня ширші сходини батьків із рефератами студ. Т. Сташка та п. М. Зарічного. На сходинах порушено такі справи: дитячі садки та користь із них, батьківські кружки по школах, справа опіки над доростом. Дня 3. березня студ. Шкреметко виголосив в університеті цікавий реферат „На теми української літератури“. Цьогож дня вечором аматорський гурток відограв комедійку „Зміяха“. Студенти Академії Мистецтв заснували при філії Т-ва „Просвіта“ мистецький гурток, що обєднує всіх студентів мистців. Дня 17. березня відсвятковано величаво Шевченкові роковини, про що вже було в „Ділі“. Дня 24. березня студ. Т. Сташко виголосив у салі Т-ва „Просвіта“ незвичайно актуальний реферат: „Література та життя“ (Взаїмовідносини). Дня 31. березня діти рідношкільних курсів улаштували Шевченківський концерт. Годиться на цьому місці згадати, що Кружок „Рідної Школи“ у Кракові заснував дитячий садок, що вже почав свою діяльність. З ініціятиви Т-ва „Просвіта“ основано комітет допомоги для незаможних українців, що в цьому напрямі проводить живу діяльність. Великим признанням тішиться церковний хор, зложений зі студентів і громадян, що тепер є під умілим проводом студ. Р. Солтикевича.

Пригляньмося тепер ще дещо студентським гараздам у Кракові. Відома річ, що українське студентство — за малими хіба винятками — тяжко бідує. Минулими роками „Українська Студ. Громада“ завжди спішила з матеріяльною поміччю найбільш потребуючим. Цьогож року кожний зданий був на власні сили, не могучи рахувати на якунебудь, хочби й найменшу, підмогу Студ. Громади, тому, що наслідком здекомплетування Виділу діяльність Громади була сильно обмежена й не мала ніякої субвенції з Ягайлонського університету.

Цей рік сильно дався в знаки студентству Кракова. Місцеве громадянство, знаючи докладно ці „блага“ та злидені, незавидні будні студентського життя, спішило йому все з поміччю в кожній потребі та в міру своєї спроможности. Краківському громадянству належиться за це повне признання.

Т. С-ко.

ВИБОРИ В КРАЮ.

ВИЄЛІД ВОЛОСНИХ ВИБОРІВ У МОСТИСЬКОМУ ПОВІТІ.

Волость Гусаків: 8 українців, 12 поляків. Управа польська.

Волость Пнікут: 8 українців, 12 поляків. Українці: заступник війта і 2 лавники.

Волость Мостиська: 6 українців, 14 поляків. Управа польська.

Волость Малнів: 10 українців, 10 поляків. Українці: заступник війта і 3 лавників.

Волость Дитятичі: 9 українців, 11 поляків. Українці: війт і 2 лавників.

Волость Судова Вишня: 10 українців, 10 поляків. Українець 1 лавник.

Офіційний комунікат про вибори в Данціґу.

ДАНЦІҐ, 8. 4. ПАТ. Офіційні підсумки виборів зперед год. 2 пополудні такі: Управнених до голосування 237.016 виборців, голосувало 236.733 управнених, між ними 13.482 приїзжих. Важних голосів 234.956, неважних 1.777. Націонал-соціялісти здобули 139.043 голосів, соціялісти 38.015, комуністи 7.990, католики (центр) 31.525, німецькі націоналісти 9.691, колишні комбатанти 382, поляки 8.310.

БЕРЛІН, 8. 4. ПАТ. Німецька преса пише про велику перемогу націонал-соціялістичної партії при виборах до сенату в Данціґу.

„Фелькішер Беобахтер“ пише, що соціялістам удалося змобілізувати рештки прихильників завдяки завзятій аґітації. Данціґ є пригожим ґрунтом для кожної демаґоґії з приводу важкої господарської скрути і нерозумних постанов статуту.

„Монтаґ“ пише: Вибори до сенату доказали, що Данціґ душею і тілом належить до Німеччини.

Арештували кореспондента анґлійських часописів.

ДАНЦІҐ, 8. IV. ПАТ. Нині в ночі арештували в Данціґу варшавського кореспондента анґлійських часописів „Менчестер Ґардіян“, „Ню Кронікль“ та інших — Иоеля Цанґа. У справі арештованого кореспондента інтервеніював ґенеральний комісар у Польщі мін. Папе в данціґськім сенаті в Бетхера, який обіцяв розглянути справу.

Маніфестація 10 тисяч студентів.

ТОКІО. 8. IV. ПАТ. Цісар Манджу-Ко Канґ-Те приняв нині делеґацію японського уряду під проводом прем. Окада. В делеґації взяли участь вищі японські достойники. 10 тисяч японських студентів маніфестували нині на вулицях столиці у честь цісаря Канґ-Те.

З природи й техніки.

90-ЛІТТЯ НАРОДИН РЕНТҐЕНА.

Вільгельм Конрад **Рентґен** уродився 27. березня 1845. у місточку Леннен у Нодренії як син багатих родичів: матері голяндки та батька німця, фабриканта сукна. Кілька років після народження Вільгельма його родичі перенеслися до Апельдорн у Голяндії, де мешкали їхні кревняки. Там ходив Рентґен до народньої школи та до ґімназії, якої не скінчив. Причиною виключення його з ґімназії було те, що заохотив одного свого товариша, доброго рисівника, до нарисування у клясі карикатури нелюбленого вчителя. Після цього інциденту Рентґен ходив до технічної школи в Апельдорн. Довідавшись від одного швайцарця, що до вступу на ціріхську політехніку не треба ґімназіяльної матури, молодий Рентґен переселився до Ціріху і вступив на відділ будови машин. Одначе не був пильним студентом, волів веслувати по ціріхськім озері та драпатися на недалекий шпиль Ітлі. Одного разу злетів він з цієї гори підчас виходу на неї та лежав важко ранений та непритомний довший час, аж припадково віднайшли його і звезли до шпиталю. З великим трудом одержав вкінці Рентґен диплом інжиніра будови машин.

Тут у Ціріху познайомився Рентґен з одним німецьким емігрантом, бувшим студентом, Людвіґом, який відчинив реставрацію напроти міського театру. У цій „Зеленій скляниці“ пізнав там Рентґен уперве другу дочку Людвіґа Берту, в якій залюбився. У другій кнайпі пізнав підчас обіду проф. фізики **Кундта**, що прийшов до Ціріху на місце славного **Клявзіюса. Кундт** запропонував йому з місця працювати в його фізикальнім інституті. Рентґен приняв цю пропозицію і від цього моменту працював уже тільки для фізики. Вкоротці зробив докторат у Кундта і коли Кундт переселився до Вірцбургу, взяв Рентґена зі собою, як асистента. Фізикальні праці Рентґена з того часу зробили велике враження на фізиків незвичайно бистроумною апаратурою та дуже прецизійними помірами.

Як асистент оженився Рентґен з Бертою Людвіґ. Одначе у Вірцбургу не міг ніяким робом одержати доцентури тому, що баварські приписи вимагали від кожного будучого доцента ґімназіяльної матури. Щойно коли Кундт дістався на новий німецький університет у Штрасбургу, звгабілітував там Рентґена без матури. З цього менту розпочинається наукова карієра Рентґена. З Штрасбурґа закликали Рентґена на професора фізики у рільничій академії в Гогенгайм біля Штутгарту, звідтам знов на надзвичайного професора до Штрасбурґа, а відтак на звичайного професора до Гісен, де він напрацювався найбільше.

У Гісен відкрив Рентґен електричний „рентґенівський струм“. За це відкриття покликали його на університетську катедру в Утрехті, одначе він відмовився, а приняв катедру у Вірцбургу. І саме тут відкрив він 1895 р. проміні „Х“, названі відтак проміннями Рентґена. Цим відкриттям поставив себе Рентґен між найславніших фізиків свого часу і перший одержав нагороду Нобля.

Помер Рентґен 10. лютого 1923 у Мінхені. Причиною смерти було... недостаточне відживлювання. Тіло Рентґена спалили згідно з його останньою волею, а урну з попелом примістили біля урни з попелом його жінки в Гісен.

ЩО ТАКЕ УЛЬТРАЗВУКИ?

Дуже важко витворити дуже високі, а одночасно достаточно голосні звуки звичайним способом напр. при помочі камертону, свиставки або струни. Зате можна електричною методою викликати дрогання грубих плиток з дуже штивного матеріялу напр. кришталю кварцу. Частота цих дрогань себто висота тону є незвичайно висока. Можемо собі її пояснити тим, що підчас деформації плитки кришталу повстають у цій плитці величезні елястичні сили, які знов надають частинам плитки їх первісне положення. Таким робом професор Р. В. Вуд одержав дрогання частоти 300 тисяч на секунду; сьогодня реалізують навіть ще більші частоти. Розуміється, що цих тонів почути не можна тому, що більшість людей перестає чути тони, якщо частота їх дрогань є більша від 17 тисяч на секунду, що відповідає шестій октаві над середнім „Ц“. Ці акустичні хвилі незвичайної частоти (бо кількасот тисяч на секунду) викликують дуже цікаві наслідки.

Хоч пересунення дроґаючих частинок течі або й цілкого тіла, яким переходить така хвиля, не більші від одної стотисячної центиметра, все таки ці дроґаючі рухи відбуваються з такою великою скорістю, що енергія хвилі є дуже велика. Внаслідок цього деякі прикмети хвилястого руху виявляються тут доволі виразно. І так напр. при помочі цих ультразвукових хвиль можемо показати тиск звуків тоді, коли виказати його в випадку звичайних звуків, напр. галасу, дуже важко. Одначе, якщо положимо на дні начиння з олієм плоско дроґаючу плитку так, щоби ультразвукові хвилі переходили крізь олій до гори, тоді тиск цих звуків піднесе на поверхні течі стовп течі висоти 7 і пів центиметра, а над цим стовпом здійметься фонтанна олійних кропель. Цей тиск ультразвуків може вдержати на собі плитку ваги 150 грамів. Цю велику енергію ультразвукових хвиль можемо показати ще й так: Якщо до зґаданого начиння з олієм зануримо тонку скляну паличку, якої другий кінець держимо в пальцях, тоді внаслідок дуже частих дрогань кварцової плитки на дні начиння та дуже частих дрогань зануреної скляної палички ця остання своїм тертям випалить на скірі нашого пальця маленький рівчак. Так само занурений в олій своїм грубшим кінцем металевий прут може випалити своїм тончим кінцем малий отвір у куснику дерева.

Незвичайно інтересні біольоґічні ділання цих ультразвукових хвиль (довжина їх рівна сотним частям центиметра тоді, коли звичайна звукова хвиля має довжину кількох центиметрів до кільканацяти метрів). Отже ці ультразвукові хвилі вбивають, розходячись крізь воду, маленькі рибки і жаби. Тоді такі хвилі перемішують зміст живих клітин та розривають на куски малі ніжні організми. Так само тільця крови тріскають у воді, яку потрясають ці ультразвукові хвилі.

ПЛИВАЮЧІ ОСТРОВИ У НЮЙОРСЬКІЙ ПРИСТАНІ.

У Ню Йорку будують саме тепер новий рід „двірця“, а саме: два пливаючі острови для гидроплянів. Є це дві пливаючі рампи довжини 27 метрів, ширини 17 метрів та ваги приблизно 170 тон. Кожна рампа складається з двох великих, сталевих пливаючих збірників (танків), на котрих покладено сталеву конструкцію. Вона є підставою для деревляного покладу. По середині деревляного покладу приміщений великий оборотний кружок, якого промір рівний 13,5 метрам.

Завданням цього оборотного кружка є перенести гидрплян із зануреної у воду частини рампи на горішню частину рампи. Саме причалювання гидроплянів буде відбуватися таким робом, що гидроплян причалить наперед до тої частини рухомого кружка, що занурена у воді (ціла рампа не лежить повемо, а лиш дещо похилена до води); відтак підносять занурену частину рампи дещо вгору, випихаючи з танків згущеним повітрям дещо води так, щоби рампа лежала зовсім поземо над водою. Щойно тоді обертають кружком і гидроплян находиться уже на сухій горішній частині рампи.

ДЕЩО З ВОЄННОГО ЛЕТУНСТВА.

Скорість бомбових літаків рівнялася у 1918. р. 150 кільометрам на годину. Луч їх ділання мав тоді 300 кільометрів. Вони могли піднести 300 кільограмів бомб на висоту 6.500 метрів. Сьогодні скорість бомбовиків рівна 300 км. на год., їхній луч ділання має сьогодні 2.000 кільометрів, при чім можуть вони летіти на 8000 метрів високо з 2.000 кільограмами бомб. Найновіші американські бомбовики можуть летіти зі скорістю 305 км. на год. на висоті 2.000 метрів з вантажем 3680 кг. бомб, причім їх луч ділання рівний 2400 кільометрів. Цей сам літак зменшує на висоті 3500 метрів свою скорість на 277 км. за годину. Як гидроплян робить він тільки 265 км. на год. Підчас причалювання може він зменшити свою скорість до 90 км. на год.

А. Л.

Ґен. Людендорф найбільшим вождом.

БЕРЛІН, 8. IV. ПАТ. Канцлер видав приказ, щоб у вівторок 9. березня ц. р. у 70-роковини уродин ґен. Людендорфа публичні будинки прикрашено державними прапорами. Приказ згадує про почування глибокої вдячности німецького народу, який памятає безсмертне діло свого найбільшого вожда зі світової війни.

———o———

Вкрали дипльоматичні документи.

Льондонські часописи повідомляють, що японський делеґат на міжнародню конференцію в Льондоні, як приїхав до Сеулю в Кореї, ствердив, що вкрали йому документи, які торкалися нарад. Здогадуються, що документи вкрали агенти держави, сусідуючої з Японією.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Зл. Держави згодилися посередничити в мирній полагоді збройного конфлікту за Ґран Чако.

— У Льондоні перебуває від тижня представник Гітлера, бувш. міністер закорд. справ Кільман, щоби протиділати новому пактові. Переговорював м. ін. з Льойдом Джорджом.

Загальні Збори

Мінерального Живця Черче

Сп. з обм. пор. у Львові.

Дня 28-го березня ц. р. відбулися в салі „Дністра" Загальні Збори Мінерального Живця Черча сп. з обм. пор. у Львові, при численній участи уділовців. Зборами проводив д-р Кость Левицький, секретарював дир. Микола Скрипка. Рахунковий звіт із білянсом та рахунком „страт і зисків" предложив Заг. Зборам дир. Е. Чесник. Уділовий капітал С-ки 221.659 зол., спільників 73. Сезон 1934. р. тревав у Живці від 1-го травня до 1-го жовтня, т. є. повних 5 місяців. Хоча погода минулого літа підчас другого, себто найголовнішого сезону, була дуже несприятлива, то це на загальній фреквенції гостей, як що інших живців не заважило, чого найкращим доказом є кількість виданих купелів: боровинових 4.011, сіркових 3.798, газових 408, на загальну квоту 17.564.61.

Господарський звіт з діяльности за 1934. р. здав гол. дир. С-ки Л. Лепкий, спинившись довше над технічним оборудуванням Живця і його розбудовою: Постійний зріст фреквенції, зокрема зацікавлення посторонніх лікуванців незрівняною черчанською боровиною і водами, змушує Управу доложити всіх зусиль для дальшого поширення і удосконалення Живця, відповідно до вимог щораз то нових гостей, що досі прямували до розреклямованих, широкознаних живців на заході. З того приводу доводиться, хоча би для конкуренції піднести не лише справність та вигідність купелевого заведення в Черчі, але і його комфорт. І так користуючись довгою погідною осінню Управа вже заздалегідь приготовилась до сезону на 1935. р. Поширено купельняний відділ, відповідно змеханізовано обслугу кабін, причому звернено найбільше увагу на вимоги естетики й гігієни. Саля т. зв. „Палатка", що при більшій скількости гостей була за тісна, побільшена тепер новими клюбовими кімнатами. У весняному та осінному сезоні кімнати ці, в разі потреби управа буде огрівати. Вибудовано також окремий адміністраційний будинок, з лікарнею, касою, почтою та канцеляріями. Переведено дальшу регуляцію плянтів та прикрашено парк новим деревостаном. Не занедбано й пекучої справи доїзду до залізничого двірця, вимощення вулиць та хідників, в чому зацікавлена також і управа місцевої громади. Сезон на цей рік пічнеться вже 1-го травня, бо досвід виявив, що весняні місяці бувають у нас найкращі.

По відчитанні дир. М. Скрипкою звіту з перевірки білянсу рахунку страт і зиску, виявилася ширша дискусія, в якій взяли участь, д-р Б. Білинкевич, д-р Е. Бурачинський, дир. М. Кисілевський, д-р В. Ільницький та П. Стецьків. Опісля Загальні Збори затвердили білянс і рахунок зисків і страт, уділюючи абсолюторію Надз. Раді і Управі. З чистого прибутку, у квоті 4.181.25 зол. призначено 1 прц. на дивіденду, решту до запасного фонду. В місце уст. членів до Надз. Ради вибрані: д-р Е. Бурачинський, дир. Ярослав Колтунюк, д-р Кость Левицький, д-р Маріян Панчишин, дир. Володимир Сінґалевич, дир. Микола Скрипка, о. крил. Василь Томович; заступниками: Іван Гладун, д-р Володимир Ільницький.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Кому служить „Орбіс"?** У пятницю, 5. ц. м. коло год. 5. пополудні зайшла до подорожного бюра „Орбіс" при пл. Марійській у Львові п. Нуся Кучабська і звернулась українською мовою до урядовця за інформаціями у справі відїзду поїзду до Ходорова. На це дістала від урядовця відповідь: „Цо, цо я не розумем". Остаточно урядовець не дав бажаної інформації й п. Нуся Кучабська мусіла відійти з нічим. Чи нема кому повчити службовців „Орбісу", що їх обовязком є обслугувати публику без ріжниці краєвих мов? А українська публика повинна це послідовніше манифестувати, що вона тут є, та що українській мові прислуговують рівні права з мовою польською.

— **Громада, що напитала собі клопіт з циганами.** Біля Рави Руської лежить містечко Потелич. Перед війною більшість громадян цього мі-

стечка, а навіть ті, що стояли при громадському проводі, пересиджували по коршмах і за чарку горівки робили все, що лише від них захотів. До таких промахів громадської влади слід зачислити дозвіл замешкання циганської родини на громадському ґрунті в присілку містечка зв. Клебани. Спершу цигани не робили більших прикростей громадянам містечка, а якщо допускалися крадіжей, то робили це по сусідних селах. Згодом почали повторятися не лише по сусідних селах, але й поміж громадянами Потелича, а в 1934 р. приняли такі розміри, що громадяни присілка Клебанів, доведені до крайности рішилися на самосуд, бо всі інтервенції у адміністраційних чинників були безуспішні. Вечором дня 23. серпня м. р. гурток молодих хлопців напав на циган, щоби їх настрашити за пороблені їм кривди. Цигани відповіли на те стрілами. Счинилася бійка й один циган, а саме Іван Назаренич згинув на місці. Дня 5. ц. м. відбулася у городському суді в Раві Руській карна розправа проти 15 молодих громадян, обвинувачених у тому нападі. Після переслухання обвинувачених і свідків суддя оголосив присуд, яким засудив Потопляка Василя, Хміля Михайла і Кулієвича Дмитра по одному році і 6 місяців арешту, Лосяновича Василя, Мацелка Андрія і Балуту Івана по одному році, Слотвінського Михайла, Грицака Андрія, Цьоха Івана, Предуна Василя, Грицака Миколу і Цьоха Петра по 10 місяців, всіх без припинення. Трьох обвинувачених увільнено. Всім засудженим почислено слідчий арешт.

— **Ліцитація земських маєтків.** В Станиславівщині відбудеться ліцитація двох земських маєтків, а саме Деліїв і Тумир за довги в Тов. Кредитовім Земськім. Власником є Рафал Цивінський. Викличня ціна 438.500 зол. Крім того розписана ліцитація земського маєтку Казимира Агопсовича в Тулукові пов. Снятин. У половині травня у Львові буде ліцитація 39 маєтків за довги в Кредитовому Земському Т-ві. М. і. на ліцитацію підуть добра гр. Ст. Потоцького Риманів і Немирів, що є власністю бар. Крузенштерна. Зліцитувати мають теж відомого публіциста Ад. Бохенського з Повикви, гр. Скарбека з Яблонова і Колонич (пов. Лісько), бар. Юр. Конопку з Микулинець, д-ра Каз. і Фр. Мицельського власника Венґерика та Тулиголов (пов. Ярослав), Щепанських з Вікнян (пов. Товмач), Ромерів з Бездітки (пов. Ясло). Сума задовження тих дібр у згаданому кред. т-ві виносить 22 міліони зол.

— **Українїка.** Березневе число місячника **„Slovansky Prehled"** принесло кілька інформацій з життя українців у СССР, Польщі та Румунії. А. Г. рецензує книгу М. Галій-Б. Новицький: Геть маску! та поручає її переклад. В статті Вацлава Чейхана: „Словянська бібліотека міністерства закордонних справ у Празі в своїм першім десятилітті" находимо деякі відомости щодо українського відділу бібліотеки. В січневім числі **Monde Slave** вміщено статтю Борщака „Михайло Грушевський".

— **Вибори президента м. Станиславова** визначено на четвер 11. квітня.

— **Кіна в потягах.** На польських залізничих лініях буде незабаром їздити спеціяльний потяг-вистава, присвячений пропаганді краєвої продукції. В потязі буде один вагон перемінений на кіно зі звуковою апаратурою. В часі задержки потягу на стації можна буде влаштовувати сеанси під голим небом.

— **Олені на Волині.** Дирекція державних лісів постановила на пробу спровадити до лісів на Волині оленів, бо ліси ті мають для того всякі умовини.

— **Спроневірив депозит сироти.** У львівськім окружнім суді відбулася розправа проти канцеліста городського суду в Мостах Великих Станислава Кухара, за сфальшування документів і спроневірення. Довідавшись, що в городськім суді у Жовкві находиться депозит 953 зол., власність малолітної Олени Каламар, вислав до цього суду урядове письмо з домаганням видачі депозиту і підписав на ньому городського суддю Шипайла й одержану готівку спроневірив. Розправу відложено, щоби розслідити умовий стан обвинуваченого.

— **Львівська хроніка.** З хати Миколи Кордуби при вул. Каспра Бочковського 15 злодій вкрав 1.450 зол. — З відчиненої вистави крамниці Пропста при пл. Марійській ч. 3 злодій украв дорогу шкіряну торбинку. Субєктам не вдалося зловити злодія. — Войтіх Качмарчик із вул. Маршалківської повідомив поліцію, що його син Роман, ученик 7. кляси народньої школи пропав безслідно. — З хати Жиґм. Ґроскопфа при вул. св. Анни злодії вкрали мужеське й жіноче футро та біжутерію вартости 10.000 зол. — На Старому Замарстинові при вул. Кривій ч. 32 завалилася стіна одноповерхового дому Мойс. Шпріцера. Жертв у людях не було, бо комірники випровадилися ще давніше. Родину одинокого комірника безробітного Н. Юраша делььожували.

— **Вернулася до жидівської віри.** Жидівочка Н. Каліхман з Немирова, яка перейшла на християнство, щоб вийти замуж за місцевого столяра Голіяна, покинула чоловіка, бо подружжа їх не було щасливе. Тепер вернулася до жидівської віри та замешкала в батьків

— **Краєва хроніка.** Президент окружного суду в Самборі, Кароль Тренер помер нагло на удар серця. — На терені громади Церківна пов. Долина чотирьох людей напало на Анну Щадей, її сина Івана та Юстину й Анну Иосип з Лужок і закинувши їм плахти на голови, побили їх та ограбили з річей, які купили в Болехові. Поліція викрила, що грабунку доконали Микола Штурмак, Ілько Макар, Василь Угрин і Мик. Чорний з Церківної, а намовив їх до того Мик. Лесів, який знав, що жінки вибралися до Болехова на почту по гроші. Всіх арештовано, а готівку й зрабовані річи відібрано. — У Перемишлі страйкують будівельні робітники. До них прилучилися й робітники, що добувають пісок зі Сяну. — Новий буджет Мостів Вел. передбачує електрифікацію того містечка та приміщення військової залоги. — Невідомі бандити напали на хату Фенстерів у Городенці, поранили тяжко обоїх і вкрили лише будильник. Ранених забрали до шпиталю.

— **Продали дитину за 9 зол.** До комісаріяту поліції в Ліді зголосилася Анна Павлюкевич і зізнала, що перед тижнем продала свою 4-місячну дитину за 9 зол. двом незнаним їй жінкам. Жаль за дитиною завів її на поліцію просити, щоби відшукала їй дитину.

— **Жінка жорстокий суддя.** В Москві займає становище судді м. і. Марія Кіреєва, що визначається незвичайною строгістю, яка переходить інколи в жорстокість. Найчастіше видає смертні присуди. Минулого тижня засудила на смерть чотири особи за вбивство, в суботу післала на смерть три особи за крадіж. Засуджені відкликалися до вищого суду, одначе він відкликав відкликнув і присуд виконано.

— **Таємний злочин.** В однім готелі у Мінхені знайшли тіло удушеної, коло 30-літньої жінки, що винаймила кімнату перед трьома тижнями, вписавшися під фальшивим прізвищем. Портієр зізнав, що її відвідував якийсь мужчина, якого вона титулувала ґрафом. Обоє говорили по польськи. Душогуб був такий обережний, що видер своїй жертві монограми з її білля.

— **Пожежа на морі.** На чілійському кораблі „Біо Біо" в часі подорожі з Ґаяквіль до Вальпараізо вибухла грізна пожежа. З допомогою поспішили інші кораблі і врятували всіх пасажирів і залогу, корабель „Біо Біо" затонув з цілим вантажем. На думку капітана корабля пожежа повстала наслідком підпалу. На кораблі находилося 215 пасажирів і 92 особи залоги. У вогні згинуло кільканацять перегонових коней.

— **Ріжні вістки.** За половину березня число безробітних упало на 4000 менше. — Ірляндський президент Де Валера відмовився приняти запросини на ювилейні свята англійського короля з нагоди його 25-літн. панування. — Грецький уряд видав наказ, щоб усі антисемитські організації розвязати. — У Катеринославі один друкар найшов спосіб виробляти газетні кліші із заліза, зовсім не гірші від цинкових. — Поважно занедужав відомий кіновий артист Адольф Манжу. — Скінчив самогубством у 59 р. життя американський видавець Віліям Фільд, колишній адміністратор „Шікаго Трібюн". — Безробіття у Франції поволі зменшується; за один тиждень стало 8290 безробітних менше. — Студенти у Страсбурзі почали страйк на знак протесту проти чужих лікарів у Франції.

— **Газ не буде трійливий.** Віденський проф. Міллер винайшов після довголітніх експериментів спосіб, що усуває зі світильного газу його трійливий складник, а саме окис вугля. Коштом 6 мільйонів шилінгів вибудували у віденській газівні спеціяльний відділ, де очищують газ. Для покриття цих інвестицій подорожіє тепер на півтора гроша газ, але зате буде менше самогубств. Бо в останніх часах у Відні відбирають собі життя, затроюючись світильним газом.

— **Майбутня війна буде війною машин.** Генерал Грабек у Відні виголосив сензаційний виклад про візії майбутньої війни і заявив, що ця війна буде вестися без попереднього виповідження та що не буде робитися ніякої ріжниці між військом і цивільним населенням. Також жінки будуть приневолені взяти участь у війні, яка направді буде війною машин, отже змоторизованих танків і змоторизованої артилерії. Війна при допомозі бацилів і газів, на думку ген. Грабека, не відіграє більшої ролі.

— **Летунська катастрофа.** Голяндський пасажирський літак, що курсував постійно на лінії Амстердам-Прага, упав біля Кассель в Німеччині, при чому згинули двоособова залога і чотири пасажири. Повітряна лінія була удержувана від 1. ц. м. чехословацьким повітреплавним товариством і одною голяндською фірмою. Першу пробну подорож відбув праський бурмістр Бакса.

З театру.

ВЕЛИКИЙ МІСЬКИЙ ТЕАТР: „НЕБОЖЕСЬКА КОМЕДІЯ“, драматична поема на 4 яви *З. Красінського.*

Драматична поема, містерія. Пояснювали нам її в гімназії. Слухаємо її нині і дивуємось, які ми були колись інтелігентні. Розуміємо мало, за мало, щоб мати приємність театрального глядача. Для публики конче потрібний ясний вступний виклад про те, чого хотів поет. Красінський мав дуже своєрідний погляд на місію поета. Сам він дивився на дійсність крізь містичні шкла, а коли торкався суспільних проблем, плавав по морі метафізики. Німецька спекулятивна фільософія мала на нього такий вплив, що досі кліпаємо очима.

Уся „Небожеська комедія“ складена із сцен коротеньких як дорижочні записки — дія міняється, наче гра уяви. Треба їх показувати одну за одною, як на екрані, або звести в одну цілість. Звести в одну цілість, значить усе перетворити. У львівському театрі бачили ми події ріжного часу та ріжного місця на тій самій сцені: цвинтар, фотель у приватній кімнаті, примари, нинішній день і чотири роки вперед — усе на одній площині. Дадаїсти люблять такі експерименти: — ломи собі голову, громадянине, навіть зломи собі її!

Виставили цю містерію мабуть з нагоди якихось роковин. А може чули про недавні її успіхи на большевицькій сцені, де комуністи використали відповідно соціяльну тезу про боротьбу двох клас і зробили сценічний експеримент, не рахуючись із автором. Знаємо, що нині режисери можуть зробити з усього пєсу і з кожного чорного біле; воліли-б ми, бідні глядачі, якби те біле було бодай ясне. Краще такі поеми залишити у книжці, поруч якої можна покласти ще кілька книжок з — коментарями. Серед авдиторії можна було ствердити, що багато осіб прийшло до театру приваблених заголовком „комедія“: хотіли просто посміятись. Якби можна писати рецензію в одному рядку, то досить було би крикнути ж за перерві до сусідів:

— Na miłość boską! jak można grać Nieboską?

м. р.

Дивогляди.

ПРИЧИНА РОЗВОДУ.

Відома кінова артистка Жан Гарльов, т. зв. платинова білявка, подала в суд свого чоловіка, домагаючись розводу. Мотив: „духова жорстокість“. Докази — її чоловік (фільмовий оператор Гаь Россон) залюбки читає до пізньої ночі в ліжку, а це грає на нервах артистки і псує її карієру. Суд у Льос Анджельос стоїть ще на такому становищі.

ПОДОРОЖ „ЗА ДУРНО“ ЗАКОННО ДОЗВОЛЕНА.

Мешканці міста Ляуенбург над Ельбою мають виключний привілей їздити залізницею у тій громаді на просторі 12 км. безплатно. Коли 40 літ тому вибудували залізничу лінію Берлін - Гамбург, що вела через Князівство Ляуенбург (тоді належало до Данії), данський король застеріг собі, щоби стародавній привілей безплатної їзди затримати.

—o—

З дороги життя.

Шуберт на вулиці.

Я бачив його перед роками на сцені в „Домику трьох лальок“, що був так гарно і зручно побудований з його романтичних життєвих пригод і не менш романтичної музичної творчости.

Згодом бачив я його на екрані на канві чудової „Нескінченої симфонії“ г-моль і нещасного кохання до доньки угорського вельможі.

Учора вечором почув я його на вулиці... Недалеко від цукорні нашого Стецькова, при вул. св. Миколая, стояв чоловічок у витертому плащі та грав на скрипці. Грав як мистець. Зі струн спливали лагідно звуки Шубертової „Мрії“:

„Моляться мої пісні до тебе в темну ніч...“

Чути в них було безконечну тугу. Кожен звук тремтів, ридав і пропадав у вечірніх тінях, що окутували понурі мури старого університету.

Я зупинився біля музики. Стало мені його жаль. „Мрію“ Шуберта інтерпретував він так, що видко було його велику музикальність, навіть на вулиці серед великоміського гамору.

Скінчив грати і я завів з ним розмову.

— Віддавна вже граєте?

Глянув на мене сумними очима, опісля підступивши ближче муру, говорив тихо:

— Більш двацяти років, але так як тепер, — щойно пів року. Колись був я майже заможний; батько був на добрій посаді і я мав змогу втичитися музики. Так було до війни. Взяли мене до війська і щойно після війни став я знов грати — але вже... для хліба.

— І заробляли ви своєю грою?

— Так, я грав у одному більшому кіні — ню і якось жилося. Опісля ввели звукові фільми. Механізм заступив людину. Тепер стяжку награє один гурт музик, а опісля розсилається ці звуки по цілому світі. І кажуть нам гордо: ми вам даємо поступ, нові досягнення кінематографічної техніки. Так говорять і пишуть — а ми в душі думаємо: даєте нам голод і нужду...

— А не пробували ви деінде шукати заробітку, в ресторані чи каварні?

— Грав я деякий час в одному ресторані, але під цю пору орхестри грають лише в більших льокалях, а в менших знаєте що є — радіо. Така мала скрипочка прогнала нас відти. Надто багато є музик, щоб могли утриматись та заробити на життя.

— Щодня тут граєте?

— О, ні, міняю місця концертів — усміхнувся сумно, — бо часом маю прикрости від поліцаїв. Навіть не почуваю до них жалю. Виконують свій обовязок.

— Багато заробляєте?

— Часом золотого, деколи й більше. Якось живеться. Дехто й цього не має. Скажу вам щиро. Бувають хвилини, коли чоловік гримнув би головою об мур чи хідник — та годі. Бо є й хвилини, коли можна з деким поговорити, як ось сьогодні. Тоді вертаюсь дещо до рівноваги. Говорю про все, щоби просто втекти від мовчанки.

Я попрощав скрипака і вертався до хати.

По дорозі, крізь відчинене вікно чув я крикливу мельодію фокстрота.

І пригадалися мені ще слова бідного скрипака:

— Ті фокстроти, прошу вас, це лише крик зраженої душі нинішньої людини.

І відходячи зі спущеною головою з Шубертовою мельодією в ухах, думав я над способом, як можна би боротись перед лиховісним розвитком техніки й автоматизмом.

Прийшов я до хати й — автоматично написав фейлетон. Техніку маю, але Шубертової мельодії ні трохи.

Тиберій Горобець.

Із судової салі.

ПІД ЗАМІТОМ ФАЛЬШИВИХ ЗІЗНАНЬ.

Від 1. до 6. IV. включно велися в суді у Раві Руській карні розправи перед окружним суддею зі Львова Зигмунтом Бітнером. До важніших розправ, які слід зареєструвати, належала така розправа: Прокуратор окружного суду у Львові притягнув до карної відповідальности п. **Мигаль Ірену**, абс. гімн., доньку пароха з Камінки Старого Села та **Бакаївну Анну** з Рави Руської. Акт обвинувачення каже, що обі вони дня 16. IV. 1934 на головній розправі перед суддями присяглими у Львові, яку ведено проти Володимира Осідача і тов., посуджених у кольпортажі летючок ОУН, переслухувані в характері свідків зложили зізнання, незгідні із зложеними зізнаннями на поліції та перед слідчим суддею. Обвинувачував прокуратор Гольчевський. Боронив обв. Мигалівну д-р В. Старосольський зі Львова, обв. Бакаївну д-р Б. Карпевич з РавиРуської. По переслуханні обвинувачених і лиш одного свідка, покликаного обороною (бо внесок оборони на переслухання інших свідків після спротиву прокуратора суддя відкинув) та одного свідка прокураторського на внесок прокуратора розправу відложено тому, що на розправі не явилися прокураторські свідки: суддя Стах та поліційний розвідчик Лісовський.

Присилайте передплату!

✠ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ПАМЯТИ ГРИГОРА ГРОЗИКА.

Покійний, б. дир. Крайового Товариства Кредитового у Львові, був селянською дитиною, а родився 1. XII. 1855. р. на Лемківщині в дуклянській землі. При допомозі заможнішого свояка ходив у Львові до гімназії, а відтак вступив до кадецької школи. Покінчивши її, служив як старшина у ріжних австрійських ґарнізонах (Віденъ, Боснія, Краків, Новий Санч і Львів).

Одностріл австрійського старшини не відчужив його від своїх і не вирвав йому зі серця великої любови до свого народу та привязання до своєї церкви. Як поручник у Новому Санчі наближається і дружиться з Василем Яворським і разом з ним засновує у місті бурсу для шкільної молоді. Ця бурса відіграла в історії лемківської землі багатоважну ролю. Вона причинилася до побільшення фреквенції української молоді в гімназії, так, що шкільна влада вже в першому році була приневолена створити греко-католицьку катихетуру. Разом із пок. Яворським був він теж основником комітету будови церкви і головно їх невсипущий труд і заходи довели діло до зреалізування. Був сердечним приятелем і опікуном українського театру та співацьких гуртів, які приїздили до Нового Санча.

В 1890. р., коли театр „Бесіди“ відбував своє турнє по Лемківщині, відвідавши Ясло, Горлиці — добився й до Н. Санча. Там театральна дружина знайшла в покійникові сердечно відданого їй прихильника, який увесь тягар „кватерунку“ прийняв на себе. Порозміщувавши частину по приватних домах, виєднав у команді полку дозвіл на приміщення решти акторів у касарні.

Відоме було між старшим громадянством, що пок. Грозик, як активний капітан при львівській команді корпусу, купував у „Просвіті“ книжки та роздавав їх між жовнірами. Це було теж не без впливу на пізніше перенесення його в вічний стан.

Після переходу на емеритуру, працював деякий час у „Дністрі“, а виступивши звідтам, заснував разом з пок. Іваном Бачинським (теж б. старшиною) та Олександром Сероїчковським (пізн. високим урядовцем Австро-Угорського Банку) „Краєве Товариство Кредитове урядників і священиків“.

Товариство це в розмірно короткому часі стало головним джерелом кредиту для вільних професій серед нашого громадянства, особливо для людей, що закладали варстати праці, для дрібного львівського міщанства, що купувало парцелі та будувало малі дімки у підміських громадах, (Богданівка, Левандівка, Сигнівка, Білогорще, Клепарів), де наше населення в той час говорило ще переважно польською мовою. Користали з нього навіть селяни дооколичних сіл.

Брав теж Грозик живу участь у „Організації Українців міста Львова“ і був одною з найпопулярніших постатей серед старшого покоління.

Перед війною одружився і останні роки життя перевів з рідною в Дорі. Востаннє був у Львові на ювилейній виставі театру „Бесіди“. Був це того вечора мабуть одинокий гість в театрі, що дивився хлопячими очима перед 70-ти роками на першу виставу театру в р. 1864.

В Дорі теж помер у 80. році життя і в суботу дня 6. ц. м. відбулися його похорони в Дорі при живій участи місцевого громадянства. Похорони провадив о. сов. Шмериковський, що теж виголосив в церкві над домовиною гарну формою й глибоку змістом проповідь, у якій змалював сильветку покійника, як вірного сина народу і церкви та людину хрустального характеру й невтомної праці. Над могилою попрощав його від управи Краєвого Товариства Кредитового делегат Т-ва д-р Говикович.

З покійним зійшов зі світа б. директор Кр. Т-ва Кред., що поклав для нього великі заслуги і добре записався в памяті львівського громадянства, особливо у власників дрібних недвижимостей на передмістях Львова. — В. Й. П.!

(ст. ч.)

Дописи.

РАВА РУСЬКА.

Нарада представників установ. Дня 21. III. відбулася у нас нарада представників усіх повітових культурно-освітніх та економічних установ, скликана виділом Філії „Просвіти" в справі відсвяткування памяти пок. проф. Михайла Грушевського По зреферуванні справи головою Філії інж. В. Терпилюком присутні одноцушно назначили день 14. квітня ц. р. днем національної жалоби та вибрали святочний комітет з головою інж. В. Терпилюком. В тій цілі зладжено для всіх сіл повіту клепсидри, підписані всіми повітовими установами та вислано до духовенства й установ повіту окремий обіжник, у якому упрошено духовенство до відслуження в тому дні по Службі Божій панахиди, а всім установам доручено приготовити панахиду й уладити академію.

Загальні Збори П. С. К. Дня 30. березня відбулися в домівці „Української Бесіди" в Раві Руській. На Зборах заступлених було 25 кооператив 47 делегатами. Присутній на зборах був також ревізор Р. С. У. К. інж. Іван Семанів. Збори отворив голова Н. Ради п. Целевич Корнило й запросив до Президії п. Янкова з Вільок Мазовецьких і Паничка Івана з Піддубець; на секретарів дир. Степана Котовича з Рави Руської і Н. Бурштy з Корчмина. Протокол з останніх Загальних Зборів відчитав дир. Котович і його Заг. Збори приняли до відома без змін. Звідомлення з переведеної законної ревізії в імени Р. С. У. К. з обширним поясненням зложив інсп. Р. С. У. К. Семанів Іван, звідомлення з торговельної ділянки дир. М. Макух, а обширне звідомлендення з організаційної ділянки дир. Степан Котович. З черги член ревізійної комісії п. Кохан Іван ствердив, що в Союзі нереведено ревізію від ревізійної комісії Заг. Зборів та поставив внесок на ухвалення абсолюторії Дирекції і Надзірній Раді та на принятти рахункового замкнення і білянсу за 1934 р. У дискусії забирали голос пп. Потопляк, В. Лупик, Козак, Галань, Смут, Паничок, В. Савчишин, Обдирко, П. Кішак, Бречко, Гіль і Бурда Іван. Усі вони торкалися справ, порушених у звідомленні, а декотрі, як звичайно нарікали на те, що в П. С. К. мовляв, товари за до огі і тому своїх запотребувань не полагоджували виключно в П. С. К. Усім промовцям належне вияснення дав інсп. Р. Р. У. К. Семанів дир. Макух і дир. Котович. По замкненні дискусії Заг. Збори одобрили діяльність Дирекції і Н. Ради і тимсамим затвердили рахункове замкнення й біланс за рік 1934; Надвишку біляпсову рішено перенести на покриття страт з попередніх літ.

Марійська дружина — Шевченкові. Як що року, так і в цьому році українська молодь державної гімназії в Раві Руській, зорганізована при Марійській Дружині, уладила дня 31 III. в салі гімназійного будинку святочні сходини в честь Шевченка. На програму свята зложилися продукції мішаного гімназійного хору під управою ученика VIII кляси З. Золочівського, а саме пісні „Огні горять" і „Сон", реферату п. н. „Релігійна тематика творів Шевченка", що його виголосив гімн. ученик Дороцький Н., терцет з двох скрипок і гітари „Маритана" у виконанні гімн учен Яр. Стражника, Олешка і Золочівського, декламації: „На вид розпятого Христа" — декламувала учениця Приймівна Дарка і „Мені тринацятий минав" — декламував уч. Бойко. Святочні сходини закінчено відспіванням Марійського гимну.

За зневаження гімн. вчителя. Дня 2. IV. п. р. відбулася перед окружним суддею Зигм. Бітнером у тут. суді карна розправа проти гімн абіт Маєра з Рави Р. обвинуваченого за те, що минулого року по устному іспиті, при якому перепав, зневажив чинно на гімназійному коридорі гімн. проф. м-ра Озера Таненбавма. По переслуханні обвинуваченого та свідків суддя Бітнер засудив Маєра на 8 місяців арешту без завішення. Варто зазначити, що і професор і абітурієнт жидівської народности.

СЯНІК.

Сен. Кисілевська серед жіноцтва. Сен. О. Кисілевська відбула 3. ц. м. в год. 5. попол. нараду з представницями місцевого жіноцтва, взиваючи їх, щоб оживили діяльність філії „Союзу Українок", яка занепала через незгоди серед місцевих українок. Присутні поставились прихильно до слів сенаторки і тому є надія, що філія „Союзу Українок" оживить в весною свою діяльність та поширить свою працю по селах.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Микола Галаган: РІДКІ ЗЕМЛІ — короткий систематичний нарис. Прага 1934. Накладом автора. Стор. 34, ф. 4-о.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКО - БОЛГАРСЬКІ ВІСТИ. Видання Україно - Болгарського Товариства в Софії. Софія, березень 1935. Печатница „Художник" Р. I. кн. I.

СОЦІЯЛЬ - ДЕМОКРАТ. Орган закордонних організацій УСДРП. Подебради, квітень 1935. Ч. 16.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. Львів, квітень 1935. Р. II. Ч. 5.

ПЛАСТУН, часопис пластової молоді. — Севлюш, квітень 1935. Р. XIII. Ч. 4.

ГОСПОДАРСЬКО - КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС". Львів, 7. квітня 1935. Р. XV. Ч. 14.

PŁOMYK, tygodnik, dla dzieci i młodzieży Warszawa. 8. kwietnia 1935. R. 19. № 31.

PŁOMYCZEK, tygodnik dla młodszych dzieci. Warszawa 8. kwietnia 1935. R. 19. № 31.

Всі зложимо „Дар Просвіті" — всі своїми власними силами викуємо кращу долю нації.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 9. IV. год. 8·15 веч. XII. Симф. концерт.

Середа, 10. IV. год. 7·30 веч. „Небожеська комедія".

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 9. IV. год. 7·30 веч. „Подружий мечт".

Середа, 10. IV. год. 7·30 веч. „Подружий мечт".

Кіна.

АДРІЯ: „Заглада світа" Гаррі Піль.

АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія".

АТЛЯНТИК: „Московські ночі".

ВАНДА: „Збещещена", Завіщання д-ра Фу-Манчу".

ҐРАЖИНА: „Вероніка" (Фр. Ґаль).

КАСІНО: „Весела вдова" оперетка Легара (з Мор. Шевалієм та Мекдональд).

КОЛІСЕЙ: „Гвіски та доляри" та ревія.

КОПЕРНИК: „Клеопатра" та найновіший тижневик.

МАРУСЕНЬКА: „Божок південних вод", „Леді Лю".

МІРАЖ: „Танець кохання", „Чи Людина то дівчина".

МУЗА: „Весняна парада" (Фр. Ґаль).

ПАКС: „Вірлятко" та тижн. ПАТ-а.

ПАЛЯС: „Антко - поліцмайстер" (Димша).

ПАН: „Кохання Фрайлайн Доктор", „Створена до цілування".

РАЙ: „Каріока".

СВІТ: „Мікі Маус", „Новочасний Робінзон Крузо".

СОНЦЕ: „Прощання зі зброєю" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Двобій зі смертю" і ревія.

УТІХА: „Віва Віля!" та ревія.

ХИМЕРА: „Чотирьох джентельменів" і Бастер Кітон.

Закордонне радіо.

Вівторок, 9. квітня 1935.

Відень (506,8) 12·00 Легка музика, 14·00 Форт. ресіталь, 17·10 Твори Шербера (муз., сп.) 19·30 Страстна авдиція (Рокита, баритон), 20·05 Вес. танк. мельодії (муз., сп.), **Братислава** (298,8) 20·30 Соната на форт. і віольонч. ґ-моль Бетовена, **Мор. Острава** (259,5) 17·45 Спів, **Прага** (470,2) 18·15 Фільм. і оп. пісоньки, 20·45 Скрипка, **Париж** (1648) 12·15 22·30 Легка й танк. музика, 20·45 „Вечір у Ляпен-Ажіль найстарш. літ. кабареті Монмартру, **Берлін** (356,7) 16·00 См. квартет, 19·00 Солісти (муз. сп.), 22·40 Твори Баха й Ґендля, **Гайльсберґ** (291) 19·15 Форт. твори Скрябіна, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·45 Суч. пісні 23·00 Твори Шумана й Берліоза, **Будапешт** (550,5) 12·05 Циг. музика, 17·35 Хор, 20·15 Бетовенівський концерт, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 20·45 „Ідь Бручіно ді Паріджі" оп. Монтанарія, **Рим** (420,8) 17·30 Розр. музика, 21·45 Камер. музика, шотляндські пісні.

Середа, 10. квітня 1935.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 17·25, 19·35 Орг. й легка музика, **Братислава** (298,8) 17·05 Тріо, 21·30 Суіта чеська Дворжака, **Париж** (1648) 20·00 Оп. арії (Кіяпі сопран, хор. орх.), **Білгород** (437,3) 13·15 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 18·00 Муз., спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 17·50 Пісні Шуберта й Гендля, **Кельн** (455,9) 13·15 Легка музика, вес. пісоньки, **Мінхен** (405,4) 17·00 Попул. музика, **Штутґарт** (522,6) 18·30 Пісні, 20·45 Симф. концерт, **Будапешт** (550,5) 13·10 Симф. коцерт, 17·00 Циг. музика, 18·30 Форт. ресіталь, 19·30 Вечір опер („Кавалерія Рустікана" оп. Масканія, Мадярські фантазії Ліста), **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·15 Квінтет, **Рим** (420,8) 13·05, 17·05 Легка музика, 21·00 [illegible]

Львівське радіо.

Вівторок, 9. квітня 1935.

6·30 Ран. авд., 7·50 Практичні вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Тріо, 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Англ. пісоньки в гр. пл., 13·45 З ринку праці, 13·50 Експорт 13·55 Біржа, 14·00 Легка музика з гр. пл., Концерт орхестри, 16·30 Трохи весни — оповідання для мол. дітей, 16·45 Хвилинка Рімського-Корсакова з. гр. пл., 17·00 Скринька ПКО, 17·15 Камер. концерт ей. квартету, 17·50 Куток мови, 18·00 Арії та пісні в супр. форт, 18·15 Театр фрагм. із ост. премієри в Вел. Театрі, 18·30 Рекляммовий концерт, 18·45 Пісоньки з гр. пл., 19·15 Культура поведінки на вулиці, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Концерт мандоліністів, 19·45 Промова віцемаршала Цара, 20·00 У пядесятьліття І. концерту Падеревського (муз. спів); Веч. денник, Як працюємо, 22·00 Легка муз., 22·30 Англ. традиції та звичаї, 22·45 Резерва, 23·00 Комунікати.

Середа, 10. квітня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практичні вказівки, 8·00 Авд для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Танки ріжних народів з гр. пл., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Концерт сальон. орх., 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 15·45 Музика, пісоньки, 16·30 Вплив весни на перу, 16·45 Фр. пісонька на гр. пл., 17·00 Політика евр. держав після війни, 17·15 Солісти (Плятінва сопр., Камінський скр.) в супр. форт., 17·50 Про кн. Бистроня „Мегальоманія народова", 18·00 Концерт на теорбані Вол. Шуля, 18·15 Веселий скеч 18·30 Техн. скринька 18·40 Сільва рерум жист. життя, 18·45 У великопістному настрою (гр. пл.), 19·15 Польські лед яхти, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Хор, 19·50 Акт. фейл., 20·00 Концерт (Гінлер мецосопр., Снежик бас) у супр. форт., 20·45 Веч. денник, 20·55 Як живемо та працюємо, 21·00 Шопенівський концерт 21·30 Рецитації поезій, 21·40 Скр. ресіталь, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Найгарніша гр. пл., 23·00 Комунікати.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·28—5·30 зол.

Нім. марка 1·95—2·05, фр. франки 34·80—35·05, шв. франки 171·50—172·00, фунти стерлінги 25·50—25·80, австр. шілінги 98·00—99·50, чеські корони 21·70—22·00, рум. леви 32·50—34·00, ліри 43·50—44·50.

Золото: Доляри 9·00—9·08, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·80, Корони 36·60—36·80, Рублі 46·00—47·50. 1 гр. 5·92·44.

Срібло: Корони австр. 0·32, Рублі 1·40, Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Г. К. З. 44·50—46·25, 5 проц. дол. Б. Г. 51·50—53·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 44·00—45·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 47·00—48·50, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—53·50, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премівки.

Долярівки 53·00—54·50, Інвестиційні 108·00—112·00, Будівельна 45·50—47·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 7. квітня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла франко магазин	2·50 зол.
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·75 „
1 к. яєць	2·25—2·30 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло сильна, на молоко і сметану звишкова, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 7. квітня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята		за 1 кг.	2·50 зол.
Молоді кури	I. кл.	„	0·90 „
Старі	„ „	„	0·75 „
Підгодов. індики	„	„	1·10 „
„ індички	„	„	1·30 „
Пантарки	„	„	1·30 „
Молоді голуби за пару			0·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

На голодних Яворівщини в нашій Адміністрації зложили в золотих Е. Недилович, Каліш 5·—, К. Павлівська, Варшава 5·—, Ф. Кобилянський, Пороги 2·—, інж. Попович, Варшава 5·—.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 5 текстові шпальти · 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·07
Слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 450·—
„ „ 1/2 . . . . . 250·—
„ „ 1/4 . . . . . 130·—
„ „ 1/8 . . . . . 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.